

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.014.01.2018

P/18/060

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów

T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06

lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/18/060 – Zatrudnianie osób niepełnosprawnych przez administrację publiczną i państwowe osoby prawne.

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.

Kontroler

Monika Marciniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/115/2018 z dnia 3 września 2018 r.

(dowód: akta kontroli str.1-2)

Jednostka
kontrolowana

Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, ul. Grunwaldzka 15, 35-959 Rzeszów¹.

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Małgorzata Anna Rauch - Podkarpacki Kurator Oświaty od dnia 7 marca 2016 r.

Poprzednio Podkarpackim Kuratorem Oświaty od dnia 30 kwietnia 2008 r. był Jacek Wojtas.

(dowód: akta kontroli str.3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna z
uzasadnieniem²

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w Kuratorium w latach 2016 -2018 (I półrocze) nie stosowano innych form poszukiwania pracowników niepełnosprawnych poza standardowymi działaniami wymaganymi przez ustawodawcę w przepisach ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej³ (w dalszej treści *ustawa o służbie cywilnej*).

Uwzględniając w procesie rekrutacji wymogi określone w ww. ustawie, nie podejmowano jednak inicjatyw dotyczących współpracy z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, działań w zakresie upowszechniania osobom niepełnosprawnym informacji o możliwości ubiegania się o pracę, staż lub praktykę, czy też oferowania studentom niepełnosprawnym możliwości odbycia praktyk lub stażu w Kuratorium. W konsekwencji wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych utrzymywał się na poziomie poniżej 6%, a jego wartość na koniec I półrocza 2018 r. wyniosła 3,53%.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że przeciwdziałaniu takim tendencjom służyła ratyfikacja 6 września 2012 r. *Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych*⁴, w której Polska uznała prawo osób niepełnosprawnych do pracy, na zasadach równości z innymi osobami oraz zobowiązała się do zagwarantowania i popierania realizacji ich prawa do pracy między innymi poprzez popieranie zatrudniania osób niepełnosprawnych w sektorze publicznym oraz zdobywania przez nich doświadczenia zawodowego (art. 27). Podobnie Sejm RP w § 1 pkt 6 Karty praw

¹ zwane w dalszej treści „Kuratorium”

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszej kontroli zastosowano ocenę opisową.

³ Dz.U. z 2018, poz.1559 j.t.

⁴ Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169).

osób niepełnosprawnych⁵ wezwał Rząd RP do podjęcia działań ukierunkowanych na urzeczywistnienie praw osób niepełnosprawnych, m.in. pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami.

Kuratorium nie skorzystało również z możliwości przystąpienia do programu PFRON *Stabilne zatrudnienie – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej*, a pracownicy Kuratorium odpowiedzialni za rekrutację i sprawy kadrowe w latach 2016-2018 nie uczestniczyli w żadnych szkoleniach poświęconych problematyce osób niepełnosprawnych.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli nabory na wolne stanowiska w Kuratorium przeprowadzane były zgodnie z zasadami określonymi w ustawie *o służbie cywilnej*.

Rzetelnie i terminowo dokonywane były wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), z tytułu nieosiągnięcia 6% poziomu wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o którym mowa w art. 21 ust. 2a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*⁶ (w dalszej treści *ustawa o rehabilitacji*).

W Kuratorium przestrzegane były przepisy dotyczące uprawnień osób niepełnosprawnych, w zakresie norm czasu pracy, uprawnienia do przerwy, prawa do dodatkowego urlopu wypoczynkowego, jak również prawa do płatnego zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w celu wykonania badań lub zabiegów. Stanowiska pracy dostosowane były do potrzeb osób niepełnosprawnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Działania na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

1. Stan zatrudnienia w Kuratorium według stanu na koniec:
 - grudnia 2016 r. wynosił 3 osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, a przeciętne zatrudnienie w etatach wynosiło 106,17, przy czym wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosił 2,82%;
 - grudnia 2017 r. wynosił 4 osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, a przeciętne zatrudnienie w etatach wynosiło 110,67, przy czym wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosił 3,61%;
 - stycznia 2018 r. wynosił 4 osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, a przeciętne zatrudnienie w etatach wynosiło 109,67, przy czym wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosił 3,64%;
 - lutego 2018 r. wynosił 4 osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, a przeciętne zatrudnienie w etatach wynosiło 107,67, przy czym wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosił 3,71%;
 - marca 2018 r. wynosił 4 osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, a przeciętne zatrudnienie w etatach wynosiło 111,00, przy czym wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosił 3,60%;
 - kwietnia 2018 r. wynosił 4 osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, a przeciętne zatrudnienie w etatach wynosiło 110,67, przy czym wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosił 3,61%;

⁵ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M. P. Nr 50, poz. 475)

⁶ Dz.U.2018.511 j.t. ze zm.

- maja 2018 r. wynosił 4 osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, a przeciętne zatrudnienie w etatach wynosiło 111,67, przy czym wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosił 3,58%;
- czerwca 2018 r. wynosił 4 osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, a przeciętne zatrudnienie w etatach wynosiło 113,17, przy czym wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosił 3,53%.

(dowód: akta kontroli str. 80-118, 381)

Odnośząc się do kwestii wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych na poziomie poniżej 6% Marta Mazur - Kierownik Oddziału Administracji i Obsługi wyjaśniła, że *mała liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych wynika z braku chętnych przystępujących do naborów ogłaszanych przez Kuratorium. W latach 2016 – 2018 na 27 naborów była tylko 1 oferta osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Wskaźnik poniżej 6% nie wynika ze złych chęci pracodawcy, ale małego zainteresowania pracą osób niepełnosprawnych w urzędzie.*

(dowód: akta kontroli str. 203)

Z ustaleń kontroli wynika, że oferta, którą wskazała Kierownik Oddziału Administracji i Obsługi złożona została przez osobę z lekkim, a nie umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

(dowód: akta kontroli str. 345-346)

W latach 2016 -2018 (I półrocze) w Kuratorium nie została zwolniona żadna osoba niepełnosprawna, żadna taka osoba nie została też zatrudniona. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych z 3 na koniec 2016 r. do 4 na koniec 2017 r. wynikał z uzyskania przez pracownika Kuratorium orzeczenia o niepełnosprawności.

W latach 2017-2018 (I półrocze) 2 osoby zatrudnione były na stanowisku specjalisty i 2 osoby na stanowisku starszego wizytatora. Wszystkie osoby niepełnosprawne zatrudnione były na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, a orzeczenia o niepełnosprawności uzyskały w trakcie pracy w Kuratorium.

(dowód: akta kontroli str. 131, 383)

2. W okresie objętym kontrolą Kuratorium:

- nie współpracowało z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych;
- nie prowadziło za pośrednictwem urzędu pracy działań w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
- nie prowadziło współpracy z uczelniami w celu upowszechniania wiedzy wśród studentów o możliwości zatrudnienia, w tym ofert dla osób niepełnosprawnych;
- nie organizowało staży dla osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 132)

Kierownik Oddziału Administracji i Obsługi Marta Mazur wyjaśniła, że *z uwagi na powszechną dostępność do bazy ogłoszeń (strona Kancelarii PRM i BIP Kuratorium oraz urzędy pracy) i brak podstaw do ograniczania naboru do grupy osób niepełnosprawnych nie podejmowaliśmy współpracy z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, urzędami pracy, uczelniami.*

(dowód: akta kontroli str. 204)

Kuratorium nie podejmowało współpracy z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, pomimo iż jak wynika z wyjaśnień Kuratora posiadało wiedzę na temat ich funkcjonowania.

Ponadto, zdaniem Podkarpackiego Kuratora Oświaty Małgorzaty Rauch - wprowadzenie szczególnych rozwiązań organizacyjnych (np. asystent wspierający) mogłoby na niektórych stanowiskach zwiększyć szanse zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 374-376)

Jedynymi działaniami informacyjnymi upowszechniającymi wiedzę na temat możliwości ubiegania się o pracę w Kuratorium przez osoby niepełnosprawne były ogłoszenia o naborze do Służby Cywilnej znajdujące się w zakładce BIP na stronie www.ko.rzeszow.pl, na stronie <https://nabory.kprm.gov.pl> oraz na tablicy ogłoszeń Kuratorium.

(dowód: akta kontroli str. 132, 374-376)

3. Pracownicy Kuratorium odpowiedzialni za rekrutację i sprawy kadrowe w latach 2016-2018 (I półrocze) nie uczestniczyli w szkoleniach dotyczących problematyki osób niepełnosprawnych.

Małgorzata Rauch – Podkarpacki Kurator Oświaty wyjaśniła, że *informacje dotyczące spraw pracowniczych omawiane są podczas szkoleń organizowanych w ramach szkoleń wewnętrznych z pracownikami*. Równocześnie Kurator stwierdziła, że *pracownicy zajmujący się procesem rekrutacji potrzebują szkoleń dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych i wdrażania ich do pracy*.

(dowód: akta kontroli str. 139, 374-376)

4. W regulaminie pracy nie zawarto uregulowań, które stanowiłyby dla pracowników bezpośrednią informację, że w przypadku stwierdzenia u nich niepełnosprawności zobowiązani są do dostarczenia pracodawcy stosownego orzeczenia potwierdzającego ten fakt.

(dowód: akta kontroli str. 45-78)

W Kuratorium nie stwierdzono zaistnienia opóźnień w dostarczeniu przez pracowników orzeczeń o niepełnosprawności.

(dowód: akta kontroli str. 372 i 383)

5. W miesiącach wrzesień – listopad 2016 r. Kuratorium dokonało łącznie wpłaty 16.322 zł składek na PFRON, przy czym za miesiąc wrzesień była to kwota 5.457 zł, za miesiąc październik 5.408 zł, a za miesiąc listopad 5.457 zł.

W miesiącach wrzesień - grudzień 2017 r. Kuratorium dokonało łącznie wpłaty 18.234 zł składek na PFRON, przy czym za miesiąc wrzesień była to kwota 4.581 zł, za miesiąc październik 4.556 zł, za miesiąc listopad 4.530 zł, a za miesiąc grudzień 4.567 zł.

W miesiącach styczeń – maj 2018 Kuratorium dokonało łącznej wpłaty 23.408 zł składek na PFRON, przy czym za miesiąc styczeń była to kwota 4.463 zł, za miesiąc luty 4.256 zł, za miesiąc marzec 4.884 zł, za miesiąc kwiecień 4.847 zł, a za miesiąc maj 4.958 zł.

(dowód: akta kontroli str. 79)

6. Kuratorium dokonywało wpłat na PFRON w trybie określonym w art. 21 ust 1 ustawy o *rehabilitacji*. Analizie poddano deklaracje miesięcznych wpłat na PFRON⁷ za miesiące: wrzesień, październik, listopad 2016 r.; wrzesień, październik, listopad, grudzień 2017 r.; styczeń, luty, marzec, kwiecień i maj 2018 r.

⁷ DEK-I-a

Kwoty we wskazanych deklaracjach naliczone były prawidłowo, a wpłaty do PFRON dokonywane były zgodnie z terminem określonym w art. 49 ust 2 ustawy o rehabilitacji.

(dowód: akta kontroli str. 80-118)

7. Kuratorium nie korzystało z obniżenia składki na PFRON na zasadach określonych w art. 22 ustawy o rehabilitacji.

Grażyna Kalandyk - Główna Księgowa wyjaśniła, że *oddział organizacji i obsługi w zakresie którego znajdują się zamówienia usług nie przedkładał ofert w ramach których można byłoby dokonać zakupu towarów i usług w zakładach pracy chronionej.*

(dowód: akta kontroli str. 119)

8. Tryb przeprowadzania naboru do Kuratorium uregulowany został w *Procedurze naboru na stanowiska w służbie cywilnej w Kuratorium Oświaty w Rzeszowie*⁸ (w dalszej treści *procedura naboru*). Zgodnie z § 3 procedury naboru ogłoszenie o naborze zawiera: nazwę i adres urzędu; określenie stanowiska pracy; wymagania związane ze stanowiskiem pracy ze wskazaniem, które z nich są niezbędne, a które dodatkowe; zakres zadań wykonywanych na stanowisku pracy; wskazanie wymaganych dokumentów; termin i miejsce składania dokumentów; informację o wysokości wynagrodzenia zasadniczego brutto na oferowanym stanowisku oraz o sposobie powiadomienia kandydatów, którzy spełniają wymogi formalne podane w ogłoszeniu i terminie postępowania kwalifikacyjnego.

W procedurze naboru nie przewidziano formułowania w ogłoszeniu o naborze informacji wymaganej w art. 28 ust. 2 pkt 4a ustawy o służbie cywilnej, czyli informacji o warunkach pracy na danym stanowisku pracy, pomimo to w ogłoszeniach o naborze przedmiotowa informacja była zamieszczana.

Zgodnie z § 14 procedury naboru, jeżeli wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych, w rozumieniu przepisów ustawy o rehabilitacji w miesiącu poprzedzającym datę upublicznienia ogłoszenia o naborze jest niższy niż 6%, pierwszeństwo w zatrudnieniu przysługuje osobie niepełnosprawnej, o ile znajduje się w gronie nie więcej niż 5 najlepszych kandydatów spełniających wszystkie niezbędne wymagania oraz w największym stopniu wymagania dodatkowe.

Ogłoszenia o naborze na wolne stanowiska w Kuratorium spełniały wymogi określone w art. 28 ust. 1 oraz art. 28 ust. 2 pkt 4b ustawy o służbie cywilnej.

Z każdego naboru sporządzony został protokół spełniający wymogi określone w art. 30 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej.

(dowód: akta kontroli str. 132, 185-201, 210-344)

Informacje o naborze na wolne stanowiska w Kuratorium nie były dostępne dla osób z różnymi dysfunkcjami w szczególności dla osób głuchych i niewidomych, tj. ogłoszeń nie udostępniano w tłumaczeniu na język migowy, kandydatom nie zaoferowano również możliwości odsłuchania tekstu ogłoszenia.

Podkarpacki Kurator Oświaty Anna Rauch wyjaśniła, że *informacje o naborze dostępne są dla osób głuchych oraz niedowidzących poprzez możliwość przeczytania, powiększenia i podświetlenia tekstu.*

(dowód: akta kontroli str. 374-376)

⁸ Załącznik do zarządzenia nr 1/2015 Podkarpackiego Kuratora Oświaty w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego procedury naboru na stanowiska w służbie cywilnej w Kuratorium Oświaty w Rzeszowie z dnia 19 stycznia 2015 r.

W latach 2016 – 2018 (I półrocze) ogłoszono i przeprowadzono 27 naborów na wolne stanowiska w Kuratorium. Nabory dotyczyły stanowisk: dyrektor wydziału (3 nabory); kierownik oddziału (3 nabory); wizytator (18 naborów); inspektor (1 nabór); starszy referent (1 nabór), radca prawny (1 nabór).

Łącznie zgłosiło się 179 kandydatów, w tym tylko w jednym przypadku była to osoba niepełnosprawna.

(dowód: akta kontroli str. 208)

Osoba niepełnosprawna zgłosiła się do naboru na stanowisko radcy prawnego. W przedmiotowym postępowaniu oferty złożyło 27 kandydatów, przy czym wymagania formalne określone w ogłoszeniu o naborze spełniło 26 kandydatów. Wymagań formalnych nie spełnił 1 kandydat. Na postępowanie kwalifikacyjne zgłosiło się 17 z 26 kandydatów spełniających wymogi formalne. Rekrutacja przebiegała dwuetapowo. 17 kandydatów uzyskało minimum 50% z I etapu (testu pisemnego) i przeszło do drugiego etapu (rozmowa kwalifikacyjna). Jedynie 3 kandydatów uzyskało wynik 50% z II etapu rekrutacji i wśród nich nie znalazła się osoba niepełnosprawna.

(dowód: akta kontroli str. 342-346)

Informacja o wynikach naboru została podana do wiadomości publicznej zgodnie z zasadami określonymi w art. 31 ustawy o służbie cywilnej.

(dowód: akta kontroli str. 347-371)

9. Kuratorium nie korzystało z programu PFRON *Stabilne zatrudnienie – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej*.

(dowód: akta kontroli str. 372)

Podkarpacki Kurator Oświaty Anna Rauch wyjaśniła, że *nie dotarła do nas wiedza o możliwości przystąpienia do programu PFRON Stabilne zatrudnienie –osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej*.

(dowód: akta kontroli str.207)

10. W latach 2016 -2018 (I półrocze 2018 r.) Kuratorium nie poniosło wydatków na realizację prac w zakresie adaptacji pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych oraz wyposażenia stanowisk pracy. Z uwagi na brak przedmiotowych wydatków Kuratorium nie korzystało też z możliwości zwrotu kosztów określonych w art. 26 i 26e ustawy o *rehabilitacji*.

Główna Księgowa Grażyna Kalandyk wyjaśniła, że *inspektor BHP nie wskazywał potrzeby na konieczność modernizacji bądź dodatkowego wyposażenia istniejących stanowisk pracy w celu ich dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych zatrudnionych w Kuratorium*.

(dowód: akta kontroli str. 119)

Podkarpacki Kurator Oświaty Anna Rauch wyjaśniła, że zatrudnienie osób posiadających niepełnosprawność (w stopniu lekkim i umiarkowanym) nie wymagało dotychczas istotnych zmian otoczenia (podjazdy, winda, sanitariaty) i stanowisk pracy. W przypadku zatrudnienia nowych pracowników dostosowanie stanowiska pracy wynikałoby ze wskazań w orzeczeniu o niepełnosprawności oraz lekarza medycyny pracy.

(dowód: akta kontroli str. 374-376)

Dodatkowo Stanisław Fundakowski - Wicekurator wyjaśnił, że *adaptacja stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych w Kuratorium Oświaty w Rzeszowie nie wymagała dodatkowych wydatków na ten cel.*

(dowód: akta kontroli str. 373)

11. Kuratorium nie dysponuje protokołami ani innymi dokumentami z posiedzeń kierownictwa jednostki poświęconych problematyce zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 205)

Podkarpacki Kurator Oświaty Anna Rauch wyjaśniła, że *odbywające się zespoły kierownicze nie były tytułowane, natomiast problematyka osób niepełnosprawnych i ich zatrudniania była poruszana bardzo często, zwłaszcza w związku z przejściem na emeryturę pracowników z orzeczeniem o niepełnosprawności i obsadzania stanowisk.*

(dowód: akta kontroli str. 382)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, iż pomimo przestrzegania formalnych wymogów dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych nie przełożyło się to na skuteczność tych działań, co wynika - zdaniem NIK z niewielkiego faktycznego zainteresowania kierownictwa Kuratorium przedmiotową problematyką i niepodejmowaniem współpracy z uczelniami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, niekorzystaniem z pośrednictwa urzędu pracy w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych i nieorganizowaniem staży dla osób niepełnosprawnych. Najwyższa Izba Kontroli zwraca również uwagę, że działania Kuratorium polegające wyłącznie na organizacji naborów nowych pracowników były niewystarczające i nieskuteczne do uzyskania wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych co najmniej na poziomie 6%. W okresie objętym kontrolą Kuratorium nie prowadziło z własnej inicjatywy żadnych działań wykraczających poza standardowe działania wymagane przepisami ustawy o służbie cywilnej. Według NIK taka postawa, mogła mieć wpływ na brak zainteresowania osób niepełnosprawnych ogłaszanymi przez Kuratorium naborami.

Ocena częściowa

Kuratorium nie podjęło skutecznych działań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych. W konsekwencji wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych utrzymywał się na poziomie poniżej 6%, a jego wartość na koniec I półrocza 2018 r. wyniosła 3,53%.

Zdaniem NIK przyczyną powyższego było niewielkie zainteresowanie Podkarpackiego Kuratora Oświaty problematyką zatrudniania osób niepełnosprawnych, niepodejmowanie współpracy z uczelniami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, niekorzystanie z pośrednictwa urzędu pracy w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych, a także nieorganizowanie staży dla osób niepełnosprawnych, jak również niezamieszczanie ogłoszeń o naborach dedykowanych osobom niepełnosprawnym. NIK zauważa, że przeciwdziałaniu takim tendencjom służyła ratyfikacja 6 września 2012 r. *Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych*, w której Polska uznała prawo osób niepełnosprawnych do pracy, na zasadach równości z innymi osobami oraz zobowiązała się do zagwarantowania i popierania realizacji ich prawa do pracy między innymi poprzez popieranie zatrudniania osób niepełnosprawnych w sektorze publicznym oraz zdobywania przez nich doświadczenia zawodowego (art. 27).

Podobnie Sejm RP w § 1 pkt 6 Karty praw osób niepełnosprawnych wezwał Rząd RP do podjęcia działań ukierunkowanych na urzeczywistnienie praw osób niepełnosprawnych, m.in. pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami.

Przestrzeganie praw pracowników niepełnosprawnych

Opis stanu
faktycznego

1. Państwowa Inspekcja Pracy Okręgowy Inspektorat w Rzeszowie (w dalszej treści *PIP*) przeprowadziła – w porozumieniu z NIK - kontrolę w Kuratorium dotyczącą zatrudniania osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, przestrzegania przepisów dotyczących osób niepełnosprawnych.

Kontrola PIP wykazała, że w Kuratorium przestrzegano przepisów ustawy *o rehabilitacji* dotyczących norm czasu pracy, uprawnienia do 15 minutowej przerwy wliczanej do czasu pracy, prawa do dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 dni roboczych, jak również prawa do płatnego zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w celu wykonania badań lub zabiegów (art. 20 ustawy *o rehabilitacji*).

(dowód: akta kontroli str. 384-419)

2., 3.

Kontrola PIP wykazała, że stanowiska pracy wyposażone były zgodnie z przepisami BHP, organizacja i wyposażenie stanowisk pracy uwzględniały potrzeby osób niepełnosprawnych. Pomieszczenia higieniczno-sanitarne przystosowane były do potrzeb osób niepełnosprawnych. W ciągach komunikacyjnych, w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych oraz w pomieszczeniach pracy, w których poruszają się pracownicy niepełnosprawni nie występowały bariery architektoniczne – biorąc pod uwagę schorzenia tych osób. Położenia drzwi i ich kształty umożliwiały dogodny warunki ruchu, w tym także dla osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności.

(dowód: akta kontroli str. 384-419)

4. Kuratorium nie posiadało wyodrębnionej komórki do spraw kontroli wewnętrznej. Zgodnie z § 32 pkt 2 Regulaminu Organizacyjnego kontrolę wewnętrzną prowadzą: 1) Kurator; 2) Wicekurator; 3) główny księgowy; 4) dyrektorzy i kierownicy; 5) inni pracownicy wyznaczeni przez Kuratora.

(dowód: akta kontroli str. 5-44)

W latach 2016 – 2018 kwestia przestrzegania praw i warunków pracy pracowników niepełnosprawnych nie była przedmiotem kontroli wewnętrznej przeprowadzanej przez Kuratora.

Podkarpacki Kurator Oświaty Anna Rauch wyjaśniła, że *kontrola wewnętrzna przeprowadzana jest na bieżąco przez kierownika komórki kadrowej w zakresie ustalenia norm czasu pracy i ich przestrzegania (dobowa, tygodniowa), dodatkowego urlopu, zwolnień na potrzeby leczenia, przerw w pracy, skierowania na badania lekarskie oraz inspektora BHP w zakresie wyposażenia stanowisk pracy i funkcjonalności otoczenia.*

(dowód: akta kontroli str. 379)

W latach 2016 – 2018 (do dnia 30 czerwca 2018 r.) PIP nie przeprowadzała w Kuratorium kontroli dotyczącej zatrudniania osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str.380)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W Kuratorium przestrzegane były przepisy dotyczące uprawnień osób niepełnosprawnych w zakresie norm czasu pracy, uprawnienia do przerwy, prawa do dodatkowego urlopu wypoczynkowego, jak również prawa do płatnego zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w celu wykonania badań lub zabiegów. Stanowiska pracy były dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Działania w zakresie dostosowania budynku – miejsca wykonywania pracy - do potrzeb osób niepełnosprawnych

Opis stanu
faktycznego

1. Siedzibą i miejscem wykonywania pracy Kuratorium były budynki, których trwałym zarządcą nieruchomości Skarbu Państwa był Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie (w dalszej treści PUW). Budynki te zlokalizowane były w:

- Rzeszowie (3 budynki): przy ul. Grunwaldzkiej 15, ul. Miedzianej 4a i ul. J. Styki 3;
- Krośnie przy ul. Bieszczadzkiej 1;
- Tarnobrzegu (2 budynki) przy ul. 1 Maja 4a, ul. M. Dąbrowskiej 6a;
- Przemyślu przy ul. Wodnej 13.

Kuratorium zawarło z PUW w dniu 1 października 2010 r. umowy użyczenia przedmiotem, których było używanie pomieszczeń biurowych i garażowych mieszczących się w ww. budynkach.

Budynek zlokalizowany przy ul. Grunwaldzkiej 15 w Rzeszowie dostosowany był do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wejścia do budynku były utwardzone (możliwe wejście od dwóch stron budynku), do budynku prowadziły schody oraz podjazd betonowy z poręczami dwustronnymi od strony parkingu. Na placach parkingowych przy budynkach drogi i dojścia do budynku były równe, utwardzone, nie powodujące utrudnień w ruchu. Budynek wyposażono w 4 dźwigi osobowe, posiadające aktualne decyzje Prezesa Urzędu Dozoru Technicznego dopuszczające je do eksploatacji. Pracownikom Kuratorium udostępniono pomieszczenia higieniczno-sanitarne spełniające wymagania, co do liczby, wielkości i wyposażenia.

(dowód: akta kontroli str. 141-184)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia 29 listopada 2018 r.

Kontroler
Monika Marciniak
Główny specjalista kontroli państwowej

/.../

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
p.o. Dyrektora
Wiesław Motyka

/.../